

# El mètode de



*El mètode parteix de l'interès dels alumnes sobre un tema.*

## **EL MÈTODE DE PROJECTES: PARTICIPACIÓ ACTIVA EN L'ENTORN**

El CEIP Santa Cecília de Boadella d'Empordà és una escola rural que forma part de la ZER Les Salines (Zona Escolar Rural formada per les escoles d'Agullana, Biure, Boadella, Maçanet de Cabrenys i la Vajol) des de la seva creació el 1994.

El municipi de Boadella d'Empordà està format per dos pobles, les Escaules i Boadella, amb una població aproximada de 220 habitants. Es troba a l'Alt Empordà, a uns 14 km al nord-oest de Figueres, a la riba de la Muga.

## **CONTEXT EDUCATIU**

Actualment a l'escola hi assisteixen dinou alumnes entre educació infantil i primària. El centre té una plantilla de dos mestres tutors més els quatre especialistes –que comparteixen amb les altres escoles de la ZER– de música, educació física, anglès i educació especial.

L'escola és petita. Es troba en un edifici que data del 1928, compartit amb l'Ajuntament i el dispensari, envoltat pel pati, de reduïdes dimensions. Sofereix el servei de menjador escolar, la qual cosa va comportar una petita ampliació per tal de construir un espai adequat com a menjador, que també s'utilitza com a aula.

Una escola rural es caracteritza per l'existència d'alumnes de diferents edats i nivells dins la mateixa aula amb un sol

# projectes

Nuri Trobajo  
Pere Salvatella

mestre tutor. Això comporta un seguit de dificultats i d'avantatges i implica una organització específica.

En el nostre cas, des del curs 1991-1992, en què per primera vegada vam ser dos mestres a l'escola, vam buscar una manera de fer que ens permetés educar en aquests context de forma significativa i satisfactòria per a tots els membres de la comunitat educativa. És a dir, desitjàvem que la tasca educativa de l'escola tingués un sentit, un interès, per als alumnes, famílies, mestres i poble en general, i alhora que gaudíssim plegats de les activitats escolars mentre s'assolien els objectius previstos.

La nostra resposta a la dificultat de tenir pocs alumnes i dèdats molt diversos a l'aula va ser fer treballs en grups heterogenis. Constatàvem que els alumnes tenien poca iniciativa i autonomia, i per això calia buscar un sistema de treball que implicés major responsabilitat i autonomia. Vèiem que hi havia poca motivació per les tasques escolars i per tant calia donar sentit al que es feia a l'escola. Disposàvem de pocs recursos i material i s'havia d'intentar aprofitar els que ens oferia l'entorn (poble, famílies, ajuntament...).

Tot això ens va fer pensar en una possible resposta: el mètode de projectes.

## EL MÈTODE DE PROJECTES

Aquest sistema de treball parteix de l'interès dels alumnes sobre algun tema, tal i com apunten diferents pedagogs,



*Escola-família: colònies amb pares i mares.*

com ara Washburne, Freinet o Makarenko, entre d'altres.

Aquesta motivació intrínseca comporta que tot l'aprenentatge que es faci entorn del tema sigui molt més eficaç i significatiu.

Segons el diccionari, projecte és «allò que hom pensa portar a compliment. Pla proposat per a realitzar-lo». En el nostre mètode de treball, cal afegir a aquesta definició que el projecte ha de motivar i interessar qui el proposi. El mètode s'ha utilitzat des de fa temps i es continua fent servir en altres camps educatius no estrictament escolars, amb un notable èxit. Des de fa uns quants anys s'està aplicant cada cop més a les escoles, amb resultats satisfactoris.

A l'escola, creiem que ha de tenir les següents característiques:

És un sistema de treball en grup heterogeni que pot incloure altres tipus de treball.

Ha de partir de l'interès dels alumnes. L'han d'haver triat ells i els ha de motivar. Així s'obté un aprenentatge significatiu, és a dir, els alumnes veuen la utilitat del que aprenen.

Hi ha unes fases que s'han de seguir. Totes són molt importants i no podem saltar-nos-en cap.

1. Propostes i elecció.
2. Planificació:
  - Què en sabem? (coneixements previs)
  - Què volem aprendre? (objectius)
  - Com ho farem? (metodologia)
  - Què necessitem? (eines i estratègies d'aprenentatge)



*Contenidors per a la recollida selectiva.*

— Qui farà cada cosa? (divisió del treball; treball en equip)

3. Realització i execució. Fer allò que s'ha planificat fins arribar allà on es pretenia.
4. Revisió. Durant l'execució es va fent el seguiment de la feina i, si cal, es va reajustant. Al final es fa una valoració definitiva.

Allò que de veritat interessa en els Projectes no són tant els continguts com el mètode de treball (metodologia-procediment) que ajuda a aprendre a aprendre. Això és el que els permetrà de realitzar qualsevol aprenentatge que desitgin pel seu compte (formació permanent).

El nostre treball amb el mètode de projectes a l'Escola Santa Cecília de Boadella va començar timidament el curs 1992-93. Teníem clara la teoria, però també dubtes respecte a la seva aplicació en l'àmbit escolar. A mesura que els vam iniciar —molt senzills al començament— vàrem anar engrescant-nos i ens reafirmàrem en la idea que era un bon mètode a seguir; no l'únic, però sí un d'important per aconseguir els nostres propòsits.

Aquest mètode de treball va implicar una estreta relació amb la realitat més propera, tant a nivell de medi físic com social i familiar.

#### RELACIÓ ESCOLA-MEDI

Des dels primers projectes ja ens vam adonar que els temes més motivadors eren els que es relacionaven amb el seu entorn més proper, sobretot si hi podien participar activament.

D'aquesta manera, a part de l'element motivador, utilitzàvem molts recursos a l'abast.

També es relacionava molt bé amb la nostra idea d'una educació arrelada al

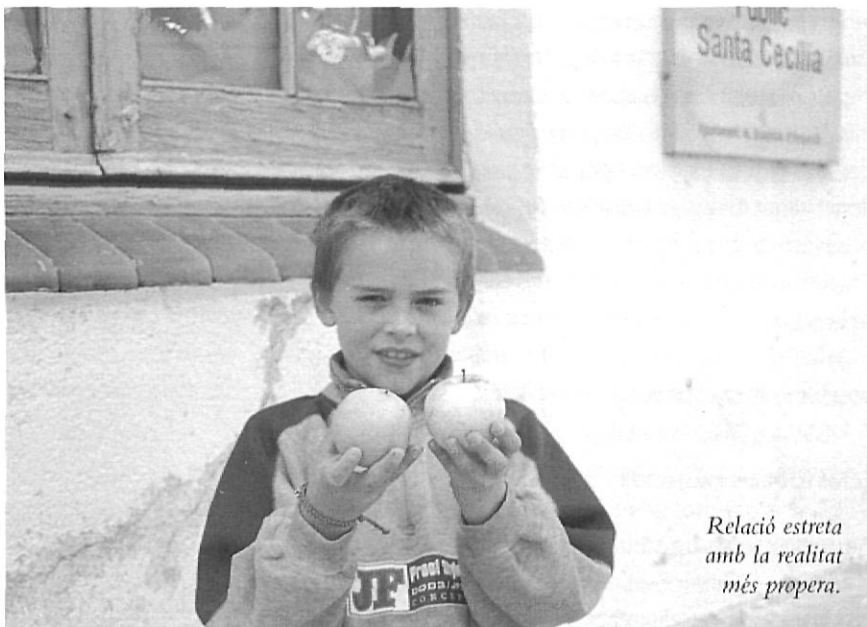
medi, tant pel que suposa de coneixement com d'implicació. Creiem que l'educació ha de formar persones responsables, crítiques i compromeses amb el seu entorn, i això ha de començar per allò més proper.

Amb el temps hem anat veient que descobrint temes i aspectes del municipi i donant-los a conèixer allò que hem après gràcies a la col·laboració de tots, la gent té en compte l'escola i la sent com una part important de la comunitat. Això ha generat una dinàmica de relació escola-municipi molt positiva, i encara que no sigui amb projectes, moltes activitats es fan per al poble, es participa en les que el poble organitza i s'aprofiten els coneixements i habilitats dels veïns que entren a l'escola per transmetre'ls.

#### RELACIÓ ESCOLA-FAMÍLIA

La nostra idea d'educació comporta que l'escola és un element educador, com també ho és l'entorn, els amics, la societat i, evidentment, la família.

Per tal que la família s'impliqui al



*Relació estreta amb la realitat més propera.*

màxim ens sembla important que la relació amb l'escola sigui fluïda, distesa i constant. Per això, a més de les reunions i entrevistes hem intentat que els pares i familiars participessin en les activitats de l'escola i que es creés un clima agradable entre tots els membres de la comunitat.

El treball escolar, sobretot amb els projectes, ja ho propicia força, perquè constantment se'ls demana material, opinió, disponibilitat per ajudar en el que calgui... També hi ajuda el fet que es tracti d'una comunitat petita. Amb el temps hem anat veient que a més d'espectadors és molt important que en algunes tasques hi puguin participar activament, i fins tot de manera lúdica.

Podríem resumir la nostra línia d'escola en un arrelament al medi partint d'allò més proper, amb una implicació familiar important i fent servir en la mesura que és possible una metodologia de projectes.

Us expliquem tres activitats diferents on queden reflectides aquestes idees.

#### UN PROJECTE: LES DEIXALLES

Aquest projecte es va portar a terme durant el curs 2000-01. La proposta va sortir dels alumnes de cicle mitjà i superior a principi de curs. El tercer trimestre del curs anterior, dins l'àrea de naturals, havíem estat treballant el tema dels residus i l'havíem acabat amb tres compromisos: un de personal, un d'escolar i un de poble. Aquest darrer pretenia donar a conèixer el problema de les deixalles al municipi, però per manca de temps va quedar apuntat només com una bona idea. El curs següent ells mateixos per iniciativa pròpia van recuperar aquesta idea, i com que hi estaven molt engrescats i els motivava molt, ja vam tenir

*Escola-municipi:  
el projecte  
sobre  
les deixalles.*



tema per a un projecte (fase de proposta i elecció per consens).

En la planificació de la feina va quedar clar que el que es volia aconseguir era donar a conèixer a tot el poble quin era el bon funcionament dels contenidors de recollida selectiva de deixalles –perquè l'ús que se'n feia no era del tot correcte– i el racó de les deixalles tenia, moltes vegades, un aspecte llastimós i, per altra banda, demanar a l'Ajuntament més contenidors. Es va veure necessari elaborar una enquesta per saber l'opinió i els costums de la gent del poble i una carta per explicar la proposta a l'Ajuntament.

Vam començar a realitzar la feina repartint-nos les tasques en diferents comissions: redacció de la carta, preparació de l'enquesta, recerca de material... La resposta de l'Ajuntament va ser un èxit:

ens van contestar amb una carta oficial i ens van convidar a assistir a un ple de l'Ajuntament on ens demanaven que exposéssim les conclusions de l'enquesta feta a la gent. Tres setmanes després tota la classe dels grans vam assistir un dilluns al vespre al ple de l'Ajuntament. Els alumnes van exposar la problemàtica, el treball que estaven realitzant i les conclusions de l'enquesta. En funció d'aquestes conclusions es van arribar a uns compromisos entre l'Ajuntament i els alumnes: els nois i noies prepararien una xerrada informativa per a la gent del municipi i l'Ajuntament els donaria suport amb el material necessari i, a més a més, sol·licitaria més contenidors al Consell Comarcal i col·locaria una tanca metàl·lica per tal que la brossa no s'escampés, tal i com havia proposat algun veí del poble en l'enquesta.





*Els alumnes del CEIP Santa Cecília de Boadella.*

La segona fase va ser repartir-nos en grups les diferents noves feines: buscar informació, contactar amb Medi Ambient per sol·licitar-los material, preparar els tríptics, elaborar un audiovisual i preparar el contingut de la xerrada.

La xerrada es va fer el mes de maig, un dissabte a la tarda a la Societat del poble; prèviament els mateixos alumnes havien convocat tots els veïns amb una carta i uns cartells. Els alumnes, acompanyats de material elaborat per ells mateixos, van exposar què era un ecosistema, el problema de les deixalles arreu, la importància del reciclatge i la recollida selectiva, i es va acabar concretant en la problemàtica local amb un seguit de consells o recomanacions. També es van repartir uns tríptics elaborats per ells mateixos i es va projectar un audiovisual on de manera molt gràfica es veien aquestes recomanacions. En acabar l'acte, l'Ajuntament va oferir un petit pisolabis. Val a dir que la xerrada va ser un èxit i els nombrosos assistents en van quedar molt sorpresos i contents.

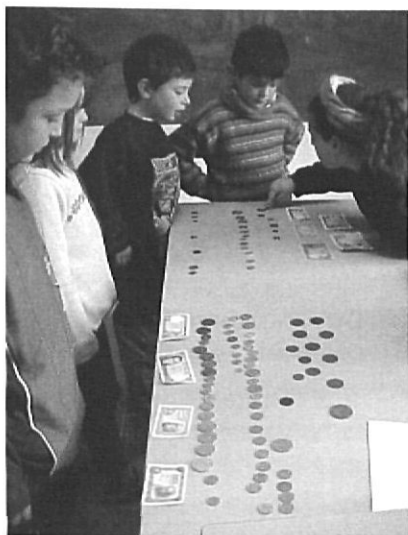
Paral·lelament a tot això, els alumnes van elaborar un dossier personal on recollien tota la informació i el procés de treball.

En la darrera fase, la de revisió, la valoració que es va fer va ser molt positiva. Tot i que es constata que no s'havia solucionat del tot el problema dels hàbits de la recollida de deixalles entre els habitants del municipi, se'ls va fer veure que aquest objectiu no estava del tot a les seves mans, però que ells havien fet una feina molt important de participació en el municipi. També es va valorar molt positivament l'assistència

de gent a la xerrada i el fet que gràcies al seu treball ara es disposava de més contenidors i d'un espai delimitat per a les deixalles. Els alumnes havien estat engrescats en tot el procés, tots havien treballat molt, havien viscut noves experiències (assistir a un ple, parlar en públic, preparar un audiovisual) i havien après moltes coses. Arran d'aquest treball la conscienciació dels alumnes sobre aquest tema és molt elevada.

#### *Activitats compartides per petits i grans.*





### LA RELACIÓ ESCOLA-POBLE: EL PESSEBRE

Aquest curs 2001-02 a les classes de plàstica es va treballar la tècnica del modelatge amb fang. És per això que va sortir la idea de realitzar entre tots alguna peça que quedés per al poble: un pessebre per cada un dels pobles del municipi.

Durant el primer trimestre els alumnes van pensar quines figures volien fer i les van modelar. Es va demanar col·laboració a l'Ajuntament (lloc on situar-los, il·luminació, material...). Abans de començar les vacances de Nadal vam dedicar un matí a muntar-los. El mateix dia a la tarda, dins les activitats de la festa nadalenca que cada any es fa, vam destinar un espai per anar, amb els pares i veïns del poble, a cantar nadales al de Boadella. Aquests pessebres van ambientar les festes nadalenques en els dos pobles, i tots els veïns n'estaven molt contents. Les figures s'han donat a l'Ajuntament i es podran fer servir en altres Nadals. Els alumnes estan molt satisfets i orgullosos de ser els protagonistes d'aquesta activitat que va tenir tan bona acceptació.

### LA RELACIÓ ESCOLA-FAMÍLIA: LES COLÒNIES AMB MARES I PARES

Des de sempre les famílies han valorat molt positivament l'anada a colònies dels alumnes, i ho consideren una activitat educativa important. Més d'una vegada, mig en broma mig seriosament, llençaven la indirecta de poder fer unes colònies de pares. Els dos darrers cursos això s'ha portat a terme. Per iniciativa pròpia s'han organitzat i han buscat una casa de colònies per poder-hi passar un cap de setmana tots plegats: pares i mares, alumnes i mestres. Aquesta activitat s'ha convertit en el final de curs de l'escola.

Així, per exemple, el curs 2000-01, es va anar a l'Estartit tot un cap de setmana. Les activitats eren lliures i variades: piscina, platja, passejades, excursió... El ritme de colònies –àpats, serveis, compartir habitació...– era nou per als pares i mares, que només en tenien referència per les explicacions de les colònies dels fills, i viure-ho va ser engrescador i va crear un bon clima.

Tot i que era una activitat que organitzaven ells mateixos, els alumnes i mestres també hi vam voler participar i vam preparar una activitat sorpresa: un joc de nit.

Els alumnes més grans de l'escola es van dedicar a pensar un joc per fer tots plegats. Com que aquell curs la majoria –alumnes i pares i mares– estaven llegint llibres de Harry Potter, l'eix d'animació va ser crear una escola de bruixeria amb unes proves a superar per obtenir el carnet de bruixa o bruixot. L'organització del joc, dels grups, de les proves, material... va anar a càrrec d'aquests alumnes, que també el van explicar i coordinar. Tots els pares hi van participar molt activament i la valoració va ser molt positiva.

Aquesta experiència de colònies de pares va agradar tant que aquest curs passat es va tornar a repetir... i alguns ja pensaven propostes per al proper!

**Nuri Trobajo i Pere Salvatella** són,  
respectivament, mestra i exmestre  
del CEIP Santa Cecília, de Boadella

*Un pessebre per a cada un dels pobles del municipi.*

